

Nějaké malé peníze jsem dostával i za to, že jsem někomu něco pomohl přeložit. V roce 2007 jsem poprvé nastoupil do firmy v Kopřivnici, která vyráběla autosedačky. Mým úkolem bylo zapracovat se a pak zaučit vietnamské pracovníky, kteří mířili do Česka na základě nové mezistátní dohody podepsané ještě před světovou krizí, kdy zemi trápil nedostatek zaměstnanců. Nakonec do firmy Vietnamci nedorazili, byl problém s vízy. A já, popravdě, nechtěl skončit na páse. Chtěl jsem školit a překládat, z toho důvodu jsem do společnosti nastoupil. Agentura, která mě do továrny poslala, mi zavolala znovu, že přiletí jiní Vietnamci a že se s nimi mám sejit v Uherském Hradišti. Dostal jsem na starost asi dvacítku vietnamsky mluvících pracovníků. Pomáhal jsem jim zorientovat se v novém prostředí, založit účet, žil jsem s nimi po ubytovnách.

Jenže pak přišla světová ekonomická krize, která odstartovala v roce 2007 v USA a prohnala se mnoha zeměmi včetně těch evropských. Z velkého nedostatku zaměstnanců se najednou v Česku stal přebytek. Firmy propouštěly a jako jedni z prvních byli na řadě Vietnamci. Tung se ocitl přímo v centru problému. V Opavě měl na starost osmdesát lidí, které do jedné firmy dosadila personální agentura, s níž spolupracoval. Jenže firma zkrachovala, neplatila mzdy a ubytovna vyhodila její pracovníky v zimě na ulici.

Snažil jsem se, co šlo, abych jim pomohl sehnat alespoň menší kapesné, nocleh a následně i rekvalifikační kurzy, díky kterým by si zase našli práci. Systém, jenž sem lidi pozval, přestal fungovat. Od světové finanční krize nastalo novodobé otroctví i uvnitř komunity a postupem času se přidala kriminalita, jak ji popisují média. Zoufalí lidé, kteří se ocitli v cizí zemi bez práce a prostředků, se dali snadněji zlákat například k tomu, aby dělali bílé koně nebo se stali dealery.

Tung povrchní obecné soudy o Vietnamcích, kteří jsou někdy schematicky označováni za lidi z večerek, tržnic nebo pěstitele marihuany a mafiány, kteří neplatí daně, důrazně odmítá.

Různé nálepky mají Vietnamci dodnes a komunita bývá spojována s drogovou mafii. K tomu nepřispívají například ani filmy nebo televizní seriály, kde bývají večerky vykreslené jako tunely a pračky peněz a v odlehlých objektech policie objeví pěstírny, samozřejmě vietnamské. Docela s tím jako komunita bojujeme. Jistě, i ve vietnamské komunitě, ale stejně jako v kterékoli jiné, existuje skupina lidí, kteří se pohybují v šedé i černé ekonomické zóně. Ale je jich mnohem méně než v minulosti. Pamatuju si, že když jsem byl v 90. letech malý, přišli za mým tatínkem lidé, kteří mu chtěli vzít zboží. Naštěstí se jim to nepodařilo.

Kde se vzali ti, kdo nechtěli podnikat podle pravidel? Docela jednoduchá odpověď. Vietnamské rodiny, které se tu usadily, začaly přivážet své příbuzné. Jeden bratranec, druhý, desátý bratranec, nešlo uhlídat, aby se sem nedostali lidé, kteří neměli úplně čisté úmysly. Hlavně okolo let 2007 a 2010 docela dobře fungovaly varny, prodávaly se padělky, nelegálně cigarety a podobně. Pak byla